

บทที่ 1

บทนำและวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ผลการศึกษาในเรื่องใดๆ ควรต้องมีการสรุปผลที่ชัดเจน และการสรุปผลที่ชัดเจนอาจได้มาจากการวิเคราะห์ผลของการศึกษาสาขาวิชาต่างๆร่วมกัน หรือได้จากการนำผลที่เคยศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อให้การทดลองมีข้อสรุปที่ชัดเจนขึ้น การศึกษาวิวัฒนาการและประวัติชีวิตวิทยาของมนุษย์ก็เช่นกัน จำเป็นต้องอาศัยความรู้จากหลายสาขา เช่น ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ และพันธุศาสตร์ มาประกอบกัน จึงจะทำให้เข้าใจขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงได้กระจ่างชัดขึ้น ปัจจุบันความรู้ทางพันธุศาสตร์ประชากรในระดับอนุได้รับ การยอมรับว่าเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยเติมเต็มข้อมูลการศึกษาทางวิวัฒนาการ เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวได้มาจากการศึกษาความหลากหลายของตัวบ่งชี้ทางพันธุกรรม (genetic marker) ที่มีรูปแบบแตกต่างกัน (polymorphism) จำนวนมากในประชากร โดยมีข้อกำหนดว่า อัลลีลที่ต่างรูปแบบนั้น จะต้องมีความถี่มากกว่าร้อยละ 1 ซึ่งรูปแบบเหล่านี้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในประชากร และจะถ่ายทอดสู่รุ่นต่อไป โดยบางรูปแบบอาจปรากฏเฉพาะในประชากร แต่บางรูปแบบอาจปรากฏร่วมกันระหว่างประชากรได้เพราะเคยมีบรรพบุรุษร่วมกันมา

การศึกษาวิวัฒนาการและประวัติชีวิตวิทยาของมนุษย์ในทางพันธุศาสตร์ระยะแรกนั้น อาศัยข้อมูลจากลักษณะที่ปรากฏออกมา (phenotype) เช่น หมู่เลือด ชนิดของฮีโมโกลบินและโปรตีนอื่นๆ แต่ไม่สามารถใช้ผลเหล่านั้นมาตอบคำถามเชิงวิวัฒนาการได้กระจ่างชัดนัก ต่อมาจึงได้มีการพัฒนาการใช้ดีเอ็นเอไมโทคอนเดรีย (mitochondrial DNA : mtDNA) และดีเอ็นเอนิวเคลียส ที่มีตัวบ่งชี้ทางพันธุกรรมรูปแบบต่างๆกัน ทั้งในออโตโซม (autosome) และโครโมโซมเพศ เพื่อสืบค้นกลับไปหาต้นตอและร่องรอยการอพยพของประชากรได้

ในประเทศไทย โดยเฉพาะเขตภาคเหนือตอนบน มีชาวไทยภูเขาหลายเผ่าที่อพยพมาจากหลายประเทศ มีความเป็นมาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การศึกษาถึงชาติพันธุ์และเชื้อชาติของชาวไทยภูเขามักจะอาศัยประวัติหมู่บ้าน เส้นทางการอพยพ ระยะเวลาการโยกย้าย ภาษา ประเพณี วัฒนธรรมและลักษณะรูปร่างหน้าตา ซึ่งล้วนแต่เป็นการพิจารณาทางด้านสังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และมานุษยวิทยาทั้งสิ้น บางครั้งจึงเกิดข้อขัดแย้งและความคลุมเครืออยู่มาก ประกอบกับการนำความรู้ทางพันธุศาสตร์ประชากรในระดับอนุมาใช้ศึกษาความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ระหว่างประชากรชาวไทยภูเขาในประเทศไทยยังมีน้อย ดังนั้น วิทยานิพนธ์นี้จึงอาศัยโครโมโซม Y เอปโบล

ไทป๋มาเป็นตัวบ่งชี้เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรชาวไทภูเขา 2 เผ่า คือ เผ่าเข้าและเผ่าลาฮู (มูเซอ) ซึ่งมีระบบครอบครัวและการโยกย้ายถิ่นฐานหลังการแต่งงานที่แตกต่างกัน คือ ชาวเข้าเมื่อแต่งงานแล้วต้องนำภรรยาเข้ามาอยู่ในบ้านของสามี (patrilocal) ส่วนชาวลาฮูเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านของภรรยา (matrilocal) (ขจิตกัย, 2538) ซึ่งความแตกต่างในธรรมเนียมปฏิบัติดังกล่าวเป็นระยะเวลายาวนาน อาจมีส่วนทำให้โครงสร้างทางพันธุกรรมและความหลากหลายทางพันธุกรรมของทั้งสองประชากรแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์

1. ศึกษารูปแบบและการกระจายของแฮปโลไทป์และอัลลีลที่เกี่ยวข้อง บนโครโมโซม Y ในประชากรชาวไทภูเขา ทั้ง 2 เผ่า คือ เผ่าเข้าและเผ่าลาฮู
2. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำหรับใช้หาความสัมพันธ์ของความถี่อัลลีลกับวัฒนธรรมการแต่งงานของชาวไทภูเขาทั้ง 2 เผ่า